

ЮВІЛЕЇ

Зіновій НАЗАРЧУК
(до 60-річчя від дня народження)

Зіновій Теодорович Назарчук народився 12 квітня 1952 р. у Львові в сім'ї робітників. У 1974 р. з відзнакою закінчив фізичний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка. Почав свою трудову діяльність у Фізико-механічному інституті ім. Г. В. Карпенка АН УРСР (ФМІ), де пройшов шлях від інженера до першого заступника директора з науково-дослідної роботи.

У 1982 р. захистив кандидатську дисертацію, в 1990 р. здобув ступінь доктора фізико-математичних наук, у 1998 р. – звання професора. У 1995 р. його обрано членом-кореспондентом, а в 2006 р. – академіком Національної академії наук України.

Зіновій Теодорович – науковий керівник багатьох міжнародних дослідницьких проектів. Він підготував чотири доктори і сім кандидатів наук; неодноразово виступав з лекціями та доповідями із математичної теорії дифракції хвиль у закордонних університетах і на міжнародних конференціях. Автор дев'яти монографій і близько 300 статей у фахових журналах.

З. Т. Назарчук – відомий дослідник у галузі теорії та методів неруйнівного контролю й діагностики властивостей матеріалів. За його керівництва і безпосередньої участі отримано вагомі наукові результати. Зокрема, побудовано точні розв'язки задач дифракційної взаємодії зондувального поля зі системою тріщиноподібних дефектів у контрольованому об'єкті. Суттєво розширено теорію резонансного розсіювання хвиль на дефектах матеріалу. Розв'язано крайові задачі математичної фізики, які стали еталонною базою для діагностування стану об'єктів циліндричної, сферичної та конічної форм, розроблено концепцію багатопараметрового вихрострумowego контролю стану неферомагнетних матеріалів і розв'язано низку обернених задач радіохвильової діагностики шаруватих діелектриків. Обґрунтовано ефективність методів акустико-емісійного неруйнівного контролю для технічного діагностування стану елементів конструкцій. Тут новим і надзвичайно

важливим є запропоноване З.Т. Назарчуком і його колегами з ФМІ узагальнення математично строгої теорії дифракції електромагнетних і акустичних хвиль на дефектах з урахуванням впливу меж об'єкта контролю на розсіяне ними поле.

У працях вченого з математичної теорії дифракції суттєвого розвитку набули числові методи обернення гіперсингулярних інтегральних рівнянь та аналітико-числові методи розв'язання суматорних (рядових) рівнянь. Уперше розроблено коректну методику строгого врахування особливостей зондувального поля в околі ребер і зламів тріщиноподібних дефектів, створено нові підходи для інтерпретації результатів контролю корозійних тріщин галуження, ламаних тонких включень тощо.

Він започаткував новий для практики діагностування матеріалів спосіб розв'язання оберненої задачі теорії розсіювання в низькочастотному діапазоні за допомогою апаратурних засобів. Аналогічну ідею поширено на радіохвильову діагностику багатошарових діелектричних структур, виявлення корозійних пошкоджень під покриттями, а також на експериментальні методики визначення адгезії покриттів неруйнівними методами. Розробленим на цій основі засобам і системам неруйнівного контролю притаманні підвищені завадостійкість і чутливість.

У працях З. Т. Назарчука та його колег систематизовано результати акустико-емісійних досліджень, зокрема, запропоновано обґрунтований комплексний підхід до акустико-емісійного діагностування, сформовано інженерно-технічну основу для вирішення багатьох виробничих завдань технічного діагностування з урахуванням досягнень механіки руйнування, теорії пружності, фізичної акустики, схемотехніки та інших суміжних дисциплін.

Зіновій Теодорович виконує значну науково-організаційну роботу як голова Західного наукового центру НАН України та МОНМС України, член Президії та Бюро Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України, президії Наукового товариства імені Шевченка, правління Українського товариства з механіки руйнування матеріалів. Він – голова експертної ради ДАК при МОНМС України, співредактор спеціального випуску праць Інституту радіоінженерів і електроніків (IEICE, Японія), а також міжнародної серії монографій “International Series of Monographs on Advanced Electromagnetics” (Science House, Tokio), головний редактор міжвідомчого збірника “Відбір і обробка інформації” ФМІ НАН України, член редколегій багатьох міжнародних наукових журналів.

Зіновій Теодорович – член Національного комітету України з теоретичної і прикладної механіки, Міжнародної електромагнетної академії та Міжнародного радіосоюзу (URSI), сеньйор Міжнародного інституту інженерів-електроніків (IEEE).

Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1995), премій НАН України ім. К. Д. Синельникова (2001) та ім. Є.О. Патона (2010), отримав відзнаку НАН України “За наукові досягнення” (2007). Заслужений діяч науки і техніки України (2002), нагороджений орденом “За заслуги” III ступеня (2008).

Редколегія та редакція журналу “Фізико-хімічна механіка матеріалів”, колеги, учні й друзі сердечно вітають Зіновія Теодоровича зі славним ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, невичерпної творчої наснаги і нових досягнень у науковій і науково-організаційній діяльності.